

Sygn. akt I UK 60/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania M. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do renty w związku ze służbą wojskową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 sierpnia 2006 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 kwietnia 2005 r., sygn. akt (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 sierpnia 1999 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w R. przyznał M. D. w miejsce renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, rentę w związku ze służbą wojskową i wypłacał ją od lipca 1999 r. do listopada 2001 r. Po ponownym rozpatrzeniu sprawy, przyznanie renty związku ze

służbą wojskową uznał za błąd i decyzją z dnia 22 sierpnia 2002 r. odmówił prawa do niej, gdyż lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że niezdolność do pracy, wiązana z wypadkiem w czasie służby wojskowej z 1989 r., ujawniła się dopiero po 3 latach od zwolnienia ze służby, po kolejnych urazach kolana doznanych w okresie zatrudnienia.

Odwołanie, w którym ubezpieczony akcentował doznanie urazu podczas wykonywania obowiązków służbowych, zostało uwzględnione wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 października 2003 r., który zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową na okres 3 lat od daty wstrzymania wypłaty. Przesłankę faktyczną orzeczenia stanowiło ustalenie na podstawie opinii chirurga ortopedy, że odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy, a niezdolność ta pozostaje w związku z wypadkiem w czasie odbywania służby wojskowej.

W apelacji Zakład Ubezpieczeń Społecznych zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych co do następstwa urazu doznanego w czasie odbywania służby wojskowej i podniósł, że niezdolność ubezpieczonego do pracy spowodowana jest wypadkiem w pracy z dnia 28 kwietnia 1997 r., gdyby natomiast wiązać ją z wypadkiem w czasie służby, to powstała po upływie 3 lat od zwolnienia z niej ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację i wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2005 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie. W świetle ustaleń, że M. D. po urazie, którego doznał w dniu 29 września 1989 r. w czasie odbywania służby wojskowej nieprzerwanie pracował, nie leczył się, a wypadkowi w pracy, który został uznany za późne następstwo urazu w wojsku, uległ w dniu 28 kwietnia 1997 r., stwierdził że nie został spełniony przewidziany w art. 30 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 87) warunek powstania inwalidztwa w ciągu 3 lat od zwolnienia ze służby (przed dniem 25 lutego 1990 r.).

Skarga kasacyjna ubezpieczonego, który wniósł o uchylenie wyroku i przyznanie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową od daty wstrzymania jej wypłaty, ewentualnie uchylenie także poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji, została oparta na podstawie

naruszenia prawa materialnego – art. 30 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych i ich rodzin oraz art. 23 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), oraz przepisów postępowania – art. 328 § 2 k.p.c. i art. 233 k.p.c. przez brak należytego uzasadnienia rozstrzygnięcia sprawy i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów. Skarżący zarzucił oparcie rozstrzygnięcia na podstawie „jedynie literalnego” brzmienia art. 30 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych i ich rodzin, bez uwzględnienia opóźnionego wpływu doznanego urazu na niezdolność do pracy. Jednocześnie powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 1978 r. (II URN 69/78, OSNC 1979 r. nr 2, poz. 39), z którego tezy wynika wymaganie istnienia związku czasowego między służbą wojskową a powstałym inwalidztwem i wskazał na istnienie takiego związku podnosząc fakt pobierania renty inwalidy wojskowego w okresie od lipca 1999 r. do listopada 2001 r.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, prawo do renty inwalidy wojskowego, przysługującej żołnierzowi niezawodowemu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej istnieje w związku inwalidztwem powstałym w czasie odbywania służby wojskowej albo ciągu 3 lat od zwolnienia ze służby wojskowej, jeżeli inwalidztwo to jest następstwem chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie służby. W związku z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych ustaw o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. 1996 r. Nr 100 poz. 461), od dnia 1 września 1997 r. przez inwalidztwo należy rozumieć całkowitą lub częściową niezdolność do pracy w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst - Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.). Przepis art. 30 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych jest klarowny i nie wymaga wykładni, stąd postawiony w skardze kasacyjnej zarzut jego naruszenia przez zastosowanie „jedynie” w literalnym

brzmieniu jest co najmniej niejasny. Ze względu na zasady wykładni prawa, zarzut taki nie może być rozumiany jako postulat pominięcia części przepisu, mianowicie tej, która stanowi o uwarunkowaniu prawa do renty ujawnieniem się niezdolności do pracy (także pozostającej w związku ze służbą, jako następstwa chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie jej odbywania) w czasie ograniczonym do 3 lat od zwolnienia ze służby. W skardze kasacyjnej nie postuluje się zresztą takiego kierunku jego wykładni, gdyż skarżący, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 1978 r. (II URN 69/78) który ma związek z niniejszą sprawą tylko w takim zakresie, w jakim potwierdza konieczność istnienia czasowego związku między służbą wojskową, a powstałym inwalidztwem, podniósł, że zasadniczo domaga się kontynuacji renty wojskowej, która była mu przyznana i wypłacana do listopada 2001 r.

Stawiając wniosek o przywrócenie prawa do renty, skarżący pomija, że ustalenie prawa do świadczeń w sytuacji, w której nie zostały spełnione warunki przewidziane ustawą, nie prowadzi do nabycia prawa do nich ani nie odpowiada nabyciu tego prawa z mocy art. 51 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych, przewidującego, iż prawo do świadczeń powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych przez ustawę do uzyskania tego prawa. Decyzja z dnia 24 sierpnia 1999 r., z której skarżący błędnie wywodzi swe prawo do renty była wadliwa, więc nie może rodzić żadnych skutków prawnych (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2001 r., II UKN 396/00, OSNP 2003 nr 4, poz. 106, z dnia 19 czerwca 1986 r., II URN 96/86, Służba Pracownicza 1987 nr 3, z dnia 29 października 1997 r., II UKN 311/97, OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 465 oraz z dnia 28 lutego 2001 r., II UKN 248/00, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 499). Przed jej wydaniem skarżący nie wykazał spełnienia wszystkich warunków wymaganych w art. 30 ust. 1 tej ustawy, więc nie nabył prawa do renty inwalidy wojskowego. Odmienne pojmowanie powstania prawa do świadczeń prowadziłoby do nadania decyzjom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych charakteru konstytutywnego, którego nie mają.

Niewątpliwa obecnie niezdolność skarżącego do pracy, będąca późnym następstwem wypadku doznanego w czasie odbywania służby wojskowej, późniejszym jednak niż wymaga tego przepis stanowiący o jej powstaniu przed

upływem 3 lat od zwolnienia ze służby, potwierdza trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego o braku prawa skarżącego do renty regulowanej ustawą o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych.

W konkluzji, skarga kasacyjna została oddalona (art. 398¹⁴ k.p.c.).

/tp/